

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8450/2563

พนักงานอัยการจังหวัดร้อยเอ็ด โจทก์ นาย บ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 2, ป.อ. มาตรา 3, ป.วิ.อ. มาตรา 39, ป.วิ.พ. มาตรา 144, ป.วิ.พ. มาตรา 148, พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 57, พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 97, พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 118, พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 126

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่าฝืน พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 57 จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค 4 ให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 97 วรรคหนึ่ง และศาลอุทธรณ์ภาค 4 มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 มีกำหนดหนึ่งปี ต่อมาพนักงานอัยการฟ้องจำเลยที่ 1 ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 57 ขอให้ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 118 โดยให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปีซึ่งถือเป็นอุปสรรคของโทษทางอาญาและศาลล่างทั้งสองได้พิพากษามานั้น มิใช่กรณีเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดหรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น และมีใช้กรณีที่มิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่ความเดียวกันรื้อร้องฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตาม ป.วิ.พ. มาตรา 144 และมาตรา 148 และถือไม่ได้ว่าศาลอุทธรณ์ภาค 4 ในคดีก่อนได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง สิทธินาคคืออาญามาฟ้องของโจทก์ยังไม่ระงับตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา 39 (4) ศาลชั้นต้นในคดีนี้จึงมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 ได้อีก อนึ่ง ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ใช้บังคับโดยยกเลิก พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และให้ใช้บทบัญญัติใหม่แทน แต่การกระทำของจำเลยทั้งสามที่เป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใดเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 ตามบทบัญญัติมาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม ยังคงเป็นความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 65 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ฉบับใหม่ที่คงใช้ข้อความทำนองเดียวกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม ดังนั้น ต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม มาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) ในส่วนของบทความผิดบังคับแก่จำเลยทั้งสาม ตาม ป.อ. มาตรา 2 ส่วนกำหนดโทษนั้นตามกฎหมายเดิมบัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 118 มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี สำหรับกฎหมายที่แก้ไขใหม่บัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 126 วรรคหนึ่ง มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายเดิมและกฎหมายที่แก้ไขใหม่มี

ระวางโทษจำคุกและโทษปรับเท่ากัน แต่ตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่เป็นการบัญญัติให้ลงโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แตกต่างจากกฎหมายเดิมที่กำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับเท่านั้น จึงต้องถือว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างจากกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด และกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดเป็นคุณมากกว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกและโทษปรับซึ่งมีหลายสถานที่ลงได้ จึงต้องใช้กฎหมายที่แก้ไขใหม่ในส่วนขอโทษจำคุกและโทษปรับตาม พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มาตรา 126 วรรคหนึ่ง อันเป็นส่วนที่เป็นคุณบังคับแก่จำเลยทั้งสามไม่ว่าในทางใดตาม ป.อ. มาตรา 3 สำหรับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งถือเป็นอุปกรณ์ของโทษทางอาญาตามกฎหมายใหม่มีกำหนดเวลานานกว่ากฎหมายเดิม กฎหมายที่แก้ไขใหม่ในส่วนนี้จึงไม่เป็นคุณแก่จำเลยทั้งสาม ต้องใช้ พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม มาตรา 118 มาบังคับใช้แก่จำเลยทั้งสาม ตาม ป.อ. มาตรา 3

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 4, 8, 57, 118 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 และให้เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามมีกำหนด 10 ปี จำเลยทั้งสามให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 57 (1), 118 จำเลยที่ 1 มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 57 (1), 118 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 จำคุกคนละ 1 ปี จำเลยทั้งสามให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกคนละ 6 เดือน และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดคนละ 10 ปี พิเคราะห์รายงานการสืบเสาะแล้ว ไม่สมควรรอลงโทษ จำเลยทั้งสามอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษายืน จำเลยทั้งสามฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้แทนหรือผู้สนับสนุนและหาเสียงให้แก่จำเลยที่ 1 ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยทั้งสามได้กระทำความผิดตามฟ้องโดยจำเลยที่ 1 ได้ก่อ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้แทนหรือผู้สนับสนุนจำเลยที่ 1 ได้กระทำการให้เงิน 500 บาท แก่บุคคลผู้มีชื่อ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ได้ให้เงิน 500 บาท แก่ นางประทีปทอง และนางลำไย ส่วนจำเลยที่ 3 ได้ให้เงิน 500 บาท แก่นางบัวไข ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งน้อยเพื่อจูงใจให้บุคคลทั้งสามลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 อันเป็นการให้เงินซึ่งเป็นทรัพย์สินเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 ก่อนฟ้องคดีนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 มีกำหนดหนึ่งปี จากการกระทำของจำเลยที่ 1 ที่ได้ก่อ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งน้อยที่กำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ 27 เมษายน 2557 ตามประกาศให้มีการเลือกตั้งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งน้อยลงวันที่ 21 มีนาคม 2557 และศาลอุทธรณ์ภาค 4 วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 กระทำความผิดและมีคำสั่ง

ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 มีกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันมีคำสั่ง ตามสำเนาคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 4 คดีเลือกตั้งหมายเลขแดงที่ 2543/2558 คดีมีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสามข้อแรกว่า ฟ้องของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ 1 ได้ก่อสนับสุนน หรือรู้เห็นเป็นใจให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้แทนหรือผู้สนับสนุนจำเลยที่ 1 ได้กระทำการให้เงิน 500 บาท แก่บุคคลผู้มีชื่อซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ได้ให้เงิน 500 บาท แก่นางประทีปทอง และนางลำไย ส่วนจำเลยที่ 3 ได้ให้เงิน 500 บาท แก่นางบัวไข ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั่งน้อยเพื่อจูงใจให้บุคคลทั้งสามลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 อันเป็นการให้เงินซึ่งเป็นทรัพย์สินเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 จึงเป็นการบรรยายฟ้องให้เห็นถึงการกระทำของจำเลยทั้งสามที่เป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใดเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 ตามบทบัญญัติมาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 โดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้ก่อ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจแล้ว ส่วนจำเลยที่ 1 จะให้เงินแก่จำเลยที่ 2 และที่ 3 จำนวนเท่าใด เมื่อใด และที่ใด หรือบอกให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ไปกระทำความผิดอย่างไร และเงินที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 นำไปมอบให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้มาอย่างไร เป็นเงินจำนวนเท่าใด และเป็นเงินของผู้ใด มีข้อองค์ประกอบแห่งความผิดที่จะต้องบรรยายมาในฟ้อง แต่เป็นรายละเอียดที่โจทก์สามารถนำสืบได้ในชั้นพิจารณา เมื่อจำเลยทั้งสามให้การรับสารภาพ แสดงว่าจำเลยทั้งสามเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว ถือว่าโจทก์บรรยายฟ้องครบองค์ประกอบแห่งความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ฟ้องของโจทก์จึงชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) ฎีกาข้อนี้ของจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น ปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ข้อสุดท้ายมีว่ามีเหตุที่จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 ในคดีนี้ได้หรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่าการที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 มีกำหนดหนึ่งปีในคดีก่อนเป็นคดีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการที่เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและให้เลือกตั้งใหม่กรณีที่จำเลยที่ 1 ได้ก่อ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจากการกระทำการทุจริตการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 57, 60, 97 วรรคหนึ่ง ในส่วนวิธีการและการจัดการเลือกตั้งตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นบทบัญญัติพิเศษที่ให้สิทธิแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งในการควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 97 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากภายหลังมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกหรือการเลือกตั้งหรือนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือมีการฝ่าฝืนมาตรา 57 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดเวลาหนึ่งปี..." และวรรคสองบัญญัติว่า "ให้นำความในมาตรา 96

มาใช้บังคับกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 96 โดยอนุโลม" โดยมาตรา 96 วรรคห้า บัญญัติว่า "เมื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครคนใดแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครผู้นั้นด้วย" โดยไม่มีข้อยกเว้นว่าในการดำเนินคดีอาญาดังกล่าวจะขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครเลือกตั้งผู้นั้นอีกไม่ได้ซึ่งการดำเนินคดีอาญาก็เป็นไปตามมาตรา 118 ที่บัญญัติว่า "ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 57 มาตรา 60... ต้องวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี" ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 237 วรรคหนึ่ง และมาตรา 239 วรรคท้าย ให้นำบทบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยอนุโลม ในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็ให้ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ซึ่งรวมถึงศาลอุทธรณ์ภาค ตาม พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 มาตรา 3 ประกอบกับในคดีอาญาจำเลยสามารถให้การปฏิเสธและมีสิทธินำสืบถึงข้อเท็จจริงหักล้างข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนว่ามีได้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 57 ได้ ซึ่งอาจเป็นผลให้ศาลวินิจฉัยคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการวินิจฉัยคำฟ้องของพนักงานอัยการแตกต่างกันได้แม้ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ในคดีอาญาพยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 กระทำความผิดตามฟ้อง ศาลก็วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 มีความผิดและลงโทษจำคุกและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ แสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายมุ่งประสงค์ให้มีการบังคับใช้กฎหมายตาม มาตรา 97 และมาตรา 118 แยกออกจากกันคนละส่วนโดยเด็ดขาดเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่าฝืนมาตรา 57 จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค 4 ให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตาม มาตรา 97 วรรคหนึ่งและศาลอุทธรณ์ภาค 4 มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 มีกำหนดหนึ่งปี ต่อมาพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 57 ขอให้ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 118 โดยให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี ซึ่งถือเป็นอุปกรณ์ของโทษทางอาญาและศาลล่างทั้งสองได้พิพากษามานั้น จึงมิใช่กรณีเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดหรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น และมีใช้กรณีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่ความเดียวกันรื้อร้องฟ้องกันอีก ในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 และมาตรา 148 และถือไม่ได้ว่าศาลอุทธรณ์ภาค 4 ในคดีก่อนได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ยังไม่ระงับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) ศาลชั้นต้นในคดีนี้จึงมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 ได้อีก การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ 1 มีกำหนดสิบปี ตามบทบัญญัติมาตรา 118 และศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษายืน จึงชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยที่ 1 ข้อนี้น่าฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ใช้บังคับโดยยกเลิกพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545

อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และให้ใช้บทบัญญัติใหม่แทน แต่การกระทำของจำเลยทั้งสามที่เป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 ตามบทบัญญัติมาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม ยังคงเป็นความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 65 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ฉบับใหม่ที่ใช้ข้อความทำนองเดียวกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม ดังนั้น ต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม มาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) ในส่วนของบทความผิดบังคับแก่จำเลยทั้งสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ส่วนกำหนดโทษนั้น ตามกฎหมายเดิมบัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 118 มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี สำหรับกฎหมายที่แก้ไขใหม่บัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 126 วรรคหนึ่ง มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายเดิมและกฎหมายที่แก้ไขใหม่มีระวางโทษจำคุกและโทษปรับเท่ากัน แต่ตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่เป็นการบัญญัติให้ลงโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แตกต่างจากกฎหมายเดิมที่กำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับเท่านั้น จึงต้องถือว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างจากกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด และกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดเป็นคุณมากกว่าในส่วนที่เกี่ยวกับโทษจำคุกและโทษปรับซึ่งมีหลายสถานที่จะลงได้ จึงต้องใช้กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ในส่วนของโทษจำคุกและโทษปรับตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มาตรา 126 วรรคหนึ่ง อันเป็นส่วนที่เป็นคุณบังคับแก่จำเลยทั้งสามไม่ว่าในทางใดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 สำหรับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งถือเป็นอุปกรณ์ของโทษทางอาญาตามกฎหมายใหม่มีกำหนดเวลานานกว่ากฎหมายเดิม กฎหมายที่แก้ไขใหม่ในส่วนนี้จึงไม่เป็นคุณแก่จำเลยทั้งสาม ต้องใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม มาตรา 118 มาบังคับใช้แก่จำเลยทั้งสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีความฝ่าฝืนใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นอ้างและแก้ไขโดยปรับกฎหมายให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) โดยให้ลงโทษจำเลยทั้งสามในส่วนของโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มาตรา 126 วรรคหนึ่ง แต่ส่วนของการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 118 นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4

องค์คณะ

ยังยุทธ แสงรุ่งเรือง · กีกัก้อง สมเกียรติเจริญ · สรศักดิ์ จันเกษม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8450/2563>